

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2618

Vragen van het lid **Jan Jacob van Dijk** (CDA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mw. Dijkma, over *het artikel «Kleuters op school opgejaagd»*. (Ingezonden 21 april 2009)

1
Bent u bekend met het artikel «Kleuters op school opgejaagd»?¹

2
Kunt u bevestigen dat slechts 10% van de kinderen een jaar extra kleutert? Zo ja, wat is de reden hiervoor? Speelt de inspectie hierbij een rol, zo ja welke? Wat is de rol van onderwijskrachten?

3
Wat vindt u van de strekking van het artikel dat teveel kleuters te snel naar groep 3 gaan en zo meer kans hebben op ontwikkelingsachterstanden omdat ze wel cognitief aan deze stap toe zijn maar nog niet op het psychisch-sociale vlak? Wat vindt u van de oproep van deskundigen naar de terugkeer van de kleuterschool?

4
Is de richtlijn voor het laten overgaan van een kind naar groep 3 verschoven van 1 oktober naar 1 januari? Wat is de reden hiervoor, is deze verschuiving gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek dat rekening houdt met de

ontwikkelingsfasen van een kind? Zo ja, welk onderzoek en zo nee, waarom niet?

5
Worden de kinderen anders dan middels het leerlingvolgsysteem en toetsen gevolgd waarbij rekening wordt gehouden met hun ontwikkeling en de relatie met een snelle of normale overgang naar groep 3? Zo nee, waarom niet?

6
Bent u bereid maatregelen te treffen om te voorkomen dat kleuters te snel naar groep 3 gaan en eventueel de datum terug te laten gaan naar 1 oktober? Zo nee, waarom niet?

¹ Algemeen Dagblad, 16 april 2009.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Dijkma** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 12 mei 2009)

1
Ja.

2
Het is niet aan te geven hoeveel kleuters een extra jaar kleuteren. De grote meerderheid van de kinderen begint op de basisschool direct na de vierde verjaardag. Hij of zij gaat over naar groep 3 aan het begin van het schooljaar. Dat leidt ertoe dat de meeste kinderen meer dan twee jaar in groep 1 en 2 doorbrengen. Slechts weinigen brengen daar drie volle jaren of meer door. De Inspectie

houdt in het kader van de kwaliteit alleen bij hoe hoog het percentage doublures is. Voor de rol van leerkrachten verwijs ik naar de antwoorden op de vragen 3 en 4.

3
Er zijn bij mijn weten geen aanwijzingen dat veel kleuters te snel naar groep 3 gaan. Op basis van protocollen van diverse basisscholen, concludeer ik dat er meestal een zorgvuldige procedure ten grondslag ligt aan de beslissing om een kind langer in groep 2 te houden of juist sneller naar groep 3 over te laten gaan. Hierbij wordt gelet op de ontwikkelingsfase van het kind op diverse gebieden.

Het lijkt me geen goed plan om terug te keren naar de kleuterschool. Dit leidt in ieder geval tot het risico dat doorlopende leerlijnen moeilijker te realiseren zijn.

4
Er bestaat geen landelijke richtlijn voor het laten overgaan van kinderen van de ene naar de andere groep. Scholen volgen daarin hun eigen beleid. Sommige scholen hanteren nog wel het jarig zijn voor of na 1 oktober als richtlijn om te bepalen of een kind wel of niet naar groep 3 gaat. Andere scholen hanteren 1 januari als richtlijn. Weer andere scholen kiezen ervoor om de beslissing vlak voor de zomervakantie te laten plaatsvinden omdat de ontwikkeling van het kind in die leeftijd soms sprongsgewijs gaat. Het is aan de school om het kind in een

volgende groep te plaatsen als het kind daaraan toe is. Het oordeel van de leerkracht weegt daarbij uiteraard zwaar.

In de periode van vóór 1985 was er wel de regel dat 1 oktober als peildatum moest worden gehanteerd voor het toelaten van een kind tot klas 1. Die regel is echter in 1985 afgeschaft.

5

Scholen voeren hun eigen beleid om te bepalen of een leerling langer in groep 2 blijft of sneller overgaat naar groep 3. Daarom stellen zij ook zelf vast op basis van welke gegevens zij hun beslissing nemen. Leerkrachten volgen hiertoe vaak de ontwikkeling van kinderen door middel van toetsen. Maar dikwijls leggen zij ook hun waarnemingen vast over het functioneren van het kind in observatielijsten. Soms geeft bovendien de intern begeleider nog zijn oordeel. In andere gevallen is er aanleiding om zelfs extern onderzoek aan te vragen. Er zijn dus diverse middelen voor scholen om vast te stellen of een kind rijp is om over te gaan naar groep 3.

6

Terugkeren naar de regel van vóór 1985 lijkt mij niet verstandig, zowel met het oog op de leerlingen als met het oog op de regeldruk voor scholen. De leerlingen van groep 2 bevinden zich in een ontwikkelingsfase die sprongsgewijs vooruit kan gaan. Het ligt dus echt aan de professionele inschatting van de leerkracht en de wijze waarop hij of zij zich bij twijfel vanuit diverse invalshoeken laat informeren. Standaardregels vanuit het Rijk kunnen deze professionele inschatting in de weg staan. Het is wel van groot belang dat leerkrachten voldoende toegerust zijn om een dergelijke professionele inschatting te maken. Het is aan de aanbieders van opleidingen en nascholing om dit op te pakken en leerkrachten hierin te ondersteunen.